

Název školy: Sportovní a podnikatelská střední škola, s.r.o.
Název vyučovacího předmětu: **Hospodářský zeměpis**
Celková hodinová dotace: **4 hodiny**
Platnost učební osnovy: **od 1. 9. 2022, počínaje 1. ročníkem**

Pojetí vyučovacího předmětu

Obecný cíl vyučovacího předmětu

Hlavním cílem předmětu je studium vazeb lidské společnosti a přírodní sféry. Hospodářský zeměpis rozvíjí geografické myšlení nezbytné pro chápání geografických, kulturních, politických a demografických souvislostí světové ekonomiky. Zaměřuje se na vystižení základních trendů, dynamiku jevů a procesů.

Žáci:

- jsou schopni pokládat geografické otázky (např. kde a proč je co umístěno, jaké jsou příčiny a důsledky) a odpovídat na ně;
- provádějí srovnání makroregionů, států, popř. oblasti podle daných kritérií včetně srovnání se svou zemí;
- získávají z odborné literatury, statistických materiálů, sdělovacích prostředků nebo z internetu informace vztahující se k problematice a zpracovávají je do určité podoby;
- orientují se v aktuální politické, ekonomické, demografické a ekologické situaci současného světa a jeho částí.

Charakteristika učiva

ŠVP je koncipována po tématických celcích, které reprezentují jednotlivé světadíly a státy, které náleží danému kontinentu. Důraz je kladen především na ekonomiku a hospodářství jednotlivých států, jejich propojenost v rámci kontinentu i celého světa se všemi pozitivními i negativními jevy.

Směřování výuky v oblasti citů, postojů, hodnot a prevencí

Výuka směřuje k tomu, aby žáci:

- byli ochotni oprostit se od xenofobních předsudků;
- zaujali odmítavé postoje k rasismu a diskriminaci etnických či náboženských skupin;
- jednali a chovali se s respektem a porozuměním k odlišným kulturám;
- pocítili národní hrdost a příslušnost k vlasti;
- měli kladný postoj při pomoci ekonomicky slabým zemím, nebo zemím zasaženou přírodní katastrofou;
- cítili potřebu seznamování se s hospodářskými, politickými, demografickými i kulturními zvyklostmi států světa nejen teoreticky, ale i prakticky.

Výukové strategie (pojetí výuky)

Předmět hospodářský zeměpis se vyučuje v prvním a druhém ročníku, je rozčleněn celkem do 7 tématických celků, z toho 3 tématické celky připadají na 1. ročník a 4 na ročník druhý. Základní

metodou je výklad kombinovaný s řízeným rozhovorem či volnou diskusí na základě dotazů, poznatků a zkušeností. K výuce lze využít zeměpisných pomůcek (nástěnné mapy), popřípadě výukových filmů. U vybraných tematických celků žáci zpracují seminární práci na dané téma.

Vzhledem k individuálním vzdělávacím potřebám žáků se bude výuka orientovat na:

- autodidaktické metody a vedení žáků k osvojování různých technik samostatného učení a individuální práci, které odpovídají jejich schopnostem;
- sociálně komunikativní aspekty učení a vyučování – týmová práce a kooperace, diskuse, podporovat žáky v tom, aby dokázali jevy zobecňovat, srovnávat a pokud možno objektivně hodnotit, upřednostňování metody kladení otázek a hledání souvislostí;
- motivační činitelé – podpora mezipředmětových vztahů, veřejné prezentace před spolužáky.

Hodnocení výsledků žáků

Hodnocení ústního projevu:

- samostatné, správné a logické vyjadřování;
- schopnost postihnout souvislosti s ostatními probíranými tematickými celky;
- schopnost navázat i na ostatní odborné předměty.

Hodnocení písemného projevu:

- správnost, přesnost a pečlivost z hlediska odborného;
- jazyková správnost.

Hodnocení prezentací:

- výběr důležitých a zajímavých informací;
- způsob prezentace – využití prostředků výpočetní techniky, přehlednost, jazyková správnost;
- slovní projev - srozumitelnost a souvislost při formulaci myšlenek.

Hodnocení bude konfrontováno s klasifikačním řádem školy, klasifikačními specifiky kantora (včas obeznámí studenty) a prostor bude i pro sebehodnocení žáků.

Přínos k rozvoji klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Žák by měl umět:

- orientovat se na mapě světa;
- zhodnotit hospodářskou situaci států a porovnat ji v měřítku daného kontinentu či světa;
- charakterizovat průmysl a zemědělství;
- charakterizovat nejvýznamnější firmy vyspělých států;
- formulovat myšlenky k dané problematice;
- vyvozovat závěry.

Kompetence k řešení problémů

Žák bude veden k:

- porozumění zadání úkolu nebo určit jádro problému, získat informace potřebné k řešení problému, navrhnout způsob řešení, popř. varianty řešení, a zdůvodnit jej;
- uplatnit při řešení problémů různé metody myšlení (logické, matematické, empirické, heuristické) a myšlenkové operace;

- volbě prostředky a způsoby (pomůcky, studijní literaturu, metody a techniky) vhodných pro splnění jednotlivých aktivit, využívat zkušeností a vědomostí nabytých dříve;
- získávání informace z ověřených zdrojů.

Komunikativní kompetence

Žák by měl umět:

- formulovat své myšlenky srozumitelně a souvisle, v písemné podobě přehledně a jazykově správně;
- aktivně se účastnit diskusí, formulovat a obhajovat své názory a postoje, respektovat názory druhých;
- vyjadřovat se v souladu se zásadami kulturního projevu;
- samostatně vytvářet písemný i ústní komunikát na běžná i odborná témata a dodržovat jazykové a stylistické normy;
- používat při prezentaci odbornou terminologii.

Personální a sociální kompetence

Žák by měl být schopen:

- stanovovat si cíle a priority podle svých osobních schopností, zájmové a pracovní orientace a životních podmínek;
- efektivně se učit a pracovat, vyhodnocovat dosažené výsledky;
- využívat ke svému učení zkušeností jiných lidí, učit se i na základě zprostředkovaných zkušeností;
- přijímat hodnocení svých výsledků a způsobu jednání i ze strany jiných lidí, adekvátně na ně reagovat, přijímat radu i kritiku;
- dále se vzdělávat;
- pracovat v týmu;
- přispívat k vytváření vstřícných mezilidských vztahů a k předcházení osobních konfliktů, nepodléhat předsudkům a stereotypům v přístupu k jiným lidem.

Občanské kompetence a kulturní povědomí

Žák bude veden k:

- dodržování zásad a pravidel chování;
- vystupování proti nesnášenlivosti, xenofobii a diskriminaci;
- respektování práv a osobností jiných lidí;
- aktivně se zajímat o politické a společenské dění u nás a ve světě i o veřejné záležitosti lokálního charakteru;
- chápání významu životního prostředí pro člověka a jednání v duchu udržitelného rozvoje;
- hrdosti na tradice a hodnoty svého národa, chápání jeho minulosti i současnosti v evropském a světovém kontextu;
- konstruktivnímu, ale i kritickému myšlení – tj. dokázat zkoumat věrohodnost informací, nenechávat se manipulovat, tvořili si vlastní úsudek a byli schopni o něm diskutovat s jinými lidmi.

Kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám

U žáků bude rozvíjena:

- sebedůvěra, sebe prezentace, zdravé sebe prosazení;
- schopnost řešit běžné pracovní i mimopracovní problémy;

- schopnost využívat informačních a komunikačních technologií.

Učební předmět hospodářský zeměpis přispívá k aplikaci zejména následujících průřezových témat

Občan v demokratické společnosti

- orientace v masových médiích, jejich využití a kritické hodnocení;
- dovednost jednat s lidmi, schopnost diskutovat o citlivých nebo kontroverzních otázkách, hledání kompromisních řešení;
- ochota angažovat se nejen pro vlastní prospěch, ale i pro veřejné zájmy a ve prospěch lidí v jiných zemích a na jiných kontinentech;
- úcta k materiálním a duchovním hodnotám, dobrému životnímu prostředí a snaha je chránit a zachovat pro budoucí generace.

Informační a komunikační technologie:

- pracovat s osobním počítačem a s dalšími prostředky informačních a komunikačních technologií;
- pracovat s běžným základním a aplikačním programovým vybavením;
- učit se používat nový aplikační software;
- získávat informace z otevřených zdrojů, zejména pak z celosvětové sítě Internet;
- pracovat s informacemi, a to především s využitím prostředků informačních a komunikačních technologií.

Člověk a životní prostředí

- schopnost a zájem učit se poznávat svět a lépe mu rozumět;
- dovednost efektivně pracovat s informacemi, tj. umět informace získávat a kriticky je vyhodnocovat.

Mezipředmětové vztahy

- informační technologie;
- základy přírodních věd;
- český jazyk;
- dějepis;
- občanská nauka;
- ekonomika.

Rozpis učiva – 1. ročník, hospodářský zeměpis

Výsledky vzdělávání a kompetence	Tematické celky	Hod. dotace
Žák: - vysvětlí rozdíl mezi světadílem a kontinentem jazyk; - vysvětlí pojmy vyspělý Sever a nerozvinutý Jih v ekonomické geografii; - rozdělí svět z ekonomického hlediska na tři hospodářské makroregiony; - uvede příklad jádrových a periferních oblastí; - vysvětlí pojem HDP.	1. Hospodářské makroregiony světa - světadíly a kontinenty; - vyspělý Sever, chudý Jih; - jádrové a periferní oblasti; - hospodářské makroregiony světa; - HDP, členění hospodářství na sektory; - mapa světa.	3
Žák: - vyhledá státy a města na mapě světa - charakterizuje přírodní podmínky Evropy; - vyhledá informace o struktuře obyvatelstva a náboženství Evropy v atlase, v odborné literatuře; - vymezi geografickou polohu jednotlivých regionů Evropy; - posoudí vliv přírodních podmínek na hospodářství jednotlivých regionů Evropy; - objasní vývoj severní Evropy a jeho současné postavení, včetně obyvatelstva; - srovná hospodářství Spojeného království a Francie, zemí Beneluxu; - diskutuje o současných problémech v západní Evropě; - prezentuje místa cestovního ruchu Spojeného království a Francie; - srovná ekonomickou situaci vyspělých států severní Evropy a pobaltských států; - porovná hospodářství jednotlivých států jihozápadní Evropy; - diskutuje o současných problémech v jihozápadní Evropě (ETA a národnostní problémy ve Španělsku, italská mafie); - charakterizuje nejmenší evropské Státy a prezentuje jejich turistické zajímavosti; - diskutuje o současných problémech a jejich kořenech v jihozápadní Evropě; - charakterizuje hospodářství černoomořských, jihobalkánských států; - charakterizuje hospodářskou situaci jadranských států s ohledem na historický	2. Evropský hospodářský makroregion a jeho hlavní zájmová sféra - přírodní podmínky; - obyvatelstvo; - vymezení regionů – práce s mapou. Severní Evropa - ekonomika států severní Evropy. Západní Evropa - postavení Spojeného království a Francie v současném světě a jejich politický systém; - současné problémy v západní Evropě (IRA, národnostní skladba v Belgii); - cestovní ruch. Jižní Evropa a) Jihozápadní Evropa - ekonomika států jihozápadní Evropy; - politické poměry a současné problémy (ETA, italská mafie) - cestovní ruch. Evropské ministáty - ministáty Evropy (Andorra, Monako, San Marino, Vatikán, Malta, Lichtenštejnsko, autonomní oblast Gibraltar); - cestovní ruch. b) Jihovýchodní Evropa	59

vývoj po roce 1989; - srovná politický a hospodářský vývoj v západní a východní části střední Evropy; - charakterizuje ekonomickou situaci Německa, alpských států; - charakterizuje hospodářství východních zemí střední Evropy; - prezentuje místa cestovního ruchu střední Evropy; - posoudí vliv přírodních poměrů na hospodářství ČR; - vysvětlí přirozený a územní pohyb obyvatelstva; - uvede průmyslové oblasti s ohledem na zastoupení jednotlivých odvětví průmyslu; - posoudí vliv přírodních faktorů na zemědělství, vymezí jednotlivé regiony České republiky včetně jejich charakteristik a zvláštností; - prezentuje místní region z hlediska přírodních podmínek, hospodářství, cestovní ruch; - charakterizuje ekonomickou situaci Ruské federace; - objasní poválečný politický a hospodářský vývoj Evropy vedoucí ke vzniku Evropské unie; - vysvětlí význam Evropské unie.	- ekonomika černomořských a balkánských států; - kořeny současných problémů a poválečný vývoj Balkánu. Střední Evropa - historický vývoj; - ekonomika Německa a alpských zemí; - státní zřízení a správní členění Německa a alpských zemí; - politický a hospodářský vývoj ve 20. století transformujících se zemí střední Evropy; - charakteristika postkomunistických zemí střední Evropy; - cestovní ruch. Česká republika - přírodní podmínky; - obyvatelstvo a sídla; - česká ekonomika ve 20. století; - úloha průmyslu a zemědělství v české ekonomice; - terciární sféra; - kvartérní sektor; - regiony České republiky-zeměpisná charakteristika místního regionu; - zeměpisná charakteristika místního regionu. Ruská federace - ekonomika Ruské federace; - státní zřízení; - politický a ekonomický vývoj Ruska; - hospodářské vazby s Evropou, státy EU; - poválečný politický a ekonomický vývoj Ruska a Evropy; - Evropská unie – význam, orgány EU; - další evropské integrace.	
Žák: - posoudí vliv přírodních podmínek na hospodářství afrického kontinentu; - charakterizuje strukturu obyvatelstva; - vymezí subsaharskou a černošskou Afriku;	3. Africký kontinent - přírodní podmínky; - obyvatelstvo; - Subsaharská Afrika; - ekonomika severní a saharské	10

- srovná hospodářství států ležících při Středozemním moři a saharských stát; - diskutuje o příčinách a důsledcích nepříznivé sociální situace v afrických státech; - charakterizuje hospodářství států v černošské Africe; - objasní výjimečné ekonomické postavení JAR v Africe; - prezentuje místa cestovního ruchu v Africe.	Afriky; - Černošská Afrika; - ekonomická a sociální situace; - Jihoafrická republika.	
--	--	--

Rozpis učiva – 2. ročník, hospodářský zeměpis

Výsledky vzdělávání a kompetence	Tematické celky	Hod. dotace
Žák: - prezentuje přírodní podmínky Asie; - charakterizuje politický a ekonomický vývoj Asie; - posoudí vliv přírodních podmínek na hospodářství Japonska a Koreje; - rozdělí svět z ekonomického hlediska na tři hospodářské makroregiony; - charakterizuje japonský ekonomický systém; - uvede příklad jádrových a periferních oblastí; - srovná ekonomickou a politickou situaci korejských států; - uvede důležité historické události pro vývoj hospodářství Číny; - vysvětlí pojem HDP; - charakt. ekonomickou situaci v Číně a Mongolsku; - vysvětlí vliv politického vývoje na současnou strukturu obyvatelstva, na náboženství a hospodářství zemí jihovýchodní Asie; - uvede důležité historické události pro vývoj hospodářství, národnostního a náboženského složení indického subkontinentu subkontinentu; - vymezí oblast jihozápadní Asie; - posoudí vliv přírodních podmínek na hospodářství jihozápadní Asie; - srovná obyvatelstvo a hospodářství zemí Střední Asie, Zakavkazska; - diskutuje o ekologických, náboženských, národnostních a ekonomických problémech zemí; - používá klíčová slova při vyhledávání pramenů; - samostatně zpracovává informace.	1. Asie - přehled států a hlavních měst. Východoasijské hospodářský makroregion a jeho hlavní zájmová sféra - přírodní podmínky; - politický a ekonomický vývoj Asie; - vymezení regionů. Japonsko a Korea - ekonomika Japonska a korejských států. Čína a Mongolsko - historický vývoj Číny, obyvatelstvo; - ekonomická situace Číny a Mongolska. Jihovýchodní Asie - obyvatelstvo a politický vývoj; - ekonomická situace jihovýchodní Asie. Indický subkontinent - národnostní a náboženské složení; - demografické složení; - hospodářství indického subkontinentu. Jihozápadní Asie - vymezení regionu; - středozápadní Asie (od Turecka po Pákistán); - arabský region (státy na arabském poloostrově).	26
Žák: - vymezení Austrálie a ostrovy Oceánie; - posoudí vliv přírodních podmínek na hospodářství Austrálie a Oceánie;	2. Austrálie a Oceánie - vymezení regionu; - přírodní podmínky; - obyvatelstvo;	16

- porovná strukturu obyvatelstva Austrálie a Nového Zélandu; - srovná hospodářství Austrálie, Nového Zélandu a Oceánie; - prezentuje místa cestovního ruchu v Austrálii; - vyhledá potřebné údaje na mapě.	- ekonomická situace regionu.	
Žák: - prezentuje přírodní podmínky amerického kontinentu; - vymezí jednotlivé regiony; - uvede důležité historické mezníky pro vývoj a složení obyvatelstva amerického kontinentu; - vyhledá potřebné informace v atlase; - posoudí vliv přírodních podmínek na hospodářství Ameriky; - prezentuje turistické zajímavosti některého z amerických států; - provede srovnání hospodářství USA a Kanady; - charakterizuje hospodářství Mexika, srovná úroveň hospodářství ostrovních států střední Ameriky; - srovná ekonomickou situaci Brazílie a Argentiny; - charakterizuje ostatní státy Jižní Ameriky.	3. Severoamerické hospodářský makroregion a jeho hlavní zájmová sféra Americký kontinent - přírodní podmínky; - obyvatelstvo; - Angloamerika a Latinská Amerika. Severní Amerika (Angloamerika) - USA – hospodářství; - Kanada – hospodářství. Střední Amerika - Mexiko a ostatní pevninské státy; - ostrovní státy střední Ameriky. Jižní Amerika - laplatské a andské státy.	20
Žák: - popíše rozčlenění soudobého světa na civilizační sféry a civilizace, charakterizuje základní světová náboženství; - vysvětlí, s jakými konflikty a problémy se potýká soudobý svět, jak jsou řešeny, debatuje o jejich možných perspektivách; - objasní postavení České republiky v Evropě a v soudobém světě; - charakterizuje soudobé cíle EU a posoudí její politiku; - popíše funkci a činnost OSN a NATO; - vysvětlí zapojení ČR do mezinárodních struktur a podíl ČR na jejich aktivitách; - uvede příklady projevů globalizace a debatuje o jejích důsledcích;	4. Soudobý svět - rozmanitost soudobého světa: civilizační sféry a kultury; nejvýznamnější světová náboženství; velmoci, vyspělé státy, rozvojové země a jejich problémy; konflikty v soudobém světě - integrace a dezintegrace - Česká republika a svět: NATO, OSN; zapojení ČR do mezinárodních struktur; bezpečnost na počátku 21. století, konflikty v soudobém světě; globální problémy, globalizace	6

